

Sygn. akt V U 383/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2024 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia (...) sygn.: (...)

oddala odwołanie;

Sygn. akt V U 383/23

UZASADNIENIE

Decyzją z (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił przyznania K. S. emerytury pomostowej, ponieważ nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a jedynie 2 lata, 5 miesięcy i 6 dni. Do pracy w warunkach szczególnych ZUS nie zaliczył wnioskodawcy okresu od 6 sierpnia 1981 roku do 15 marca 1998 roku, z uwagi na to, że pracodawca w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych podał błędną podstawę prawną.

W odwołaniu wnioskodawca wniósł o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury pomostowej, po zaliczeniu do szczególnego stażu pracy okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w M. od 6 sierpnia 1981 roku do 15 marca 1998 roku, gdzie pracował jako mechanik samochodowy wykonując prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych.

ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. urodził się w dniu (...) W dniu (...) wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej.

(dowód: wniosek k. 1-3 akt o emeryturę pomostową)

Wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w łącznym wymiarze 38 lat, 7 miesięcy i 18 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych do pracy w warunkach szczególnych zaliczył wnioskodawcy okres w łącznym wymiarze 2 lat, 5 miesięcy i 6dni:

- od 1 lipca 1980 roku do 31 lipca 1981 roku w (...) w P.
- od 1 września 2007 roku do 31 grudnia 2008 roku w (...) S.A;
- od 26 stycznia 2023 roku do 27 lutego 2023 roku w Hucie (...) w W.

(okoliczność bezsporna)

W spornym okresie od 6 sierpnia 1981 roku do 15 marca 1998 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładach (...) w M. na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku mechanika samochodowego-elektryka, mechanika -kierowcy.

W okresie od 28 kwietnia 1983 roku do 2 maja 1985 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po wojsku wrócił do tego samego zakładu pracy, gdzie został awansowany na stanowisko brygadzysty warsztatu samochodowego.

Wnioskodawca cały czas w spornym okresie pracował w warsztacie samochodowym w dziale transportu, zajmując się naprawami pojazdów ciężarowych, samochodów marki Ż. i N. oraz naprawami wózków widłowych. W warsztacie dorabiał lub naprawiał części samochodowe, które się popsuły.

W warsztacie pracowało 3-4 mechaników i były dwa kanały remontowe. Nie było pomiędzy pracownikami podziału prac. Każdy z mechaników zajmował się wszystkimi pracami naprawczymi. Wnioskodawca wykonywał prace naprawcze zarówno w kanałach remontowych jak i poza kanałami remontowymi (naprawy elektryczne, naprawa kół, naprawa wózków widłowych). Połowę dniówki pracy spędzał w kanałach, a połowę poza kanałem.

Następca prawny pracodawcy wnioskodawcy (...) S.A w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych zaświadczył, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace w warunkach szczególnych w okresie: od 6 sierpnia 1981 roku do 27 kwietnia 1983 roku, od 3 maja 1985 roku do 3 lutego 1991 roku i od 18 lutego 1991 roku do 15 marca 1998 roku na stanowisku mechanika samochodowego-kierowcy (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych) wymienione w wykazie A Dział XIV poz. 16 pkt 1 załącznika nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z 7 lipca 1987 r.

(dowód: świadectwo pracy z 16.03.1998 roku – akta osobowe, karta obiegowa zmiany z 3.08.1981r. – akta osobowe, umowa o pracę z 6.08.1981 roku, umowa o pracę z 3 maja 1985 roku – akta osobowe, opinia z 10.11.1988 roku – akta osobowe, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach– k. 14 akt o emeryturę pomostową, zeznania świadka W. K., zeznania świadka S. W., zeznania świadka B. Ł. , zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z 19 grudnia 2023 roku)

W okresie od 26 listopada 2004 roku do 31 maja 2006 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w W. K. P. na stanowisku kierowca-mechanik, gdzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych w charakterze kierowcy ciągnika siodłowego o ładowności powyżej 3,5 tony.

(dowód: świadectwo pracy – k. 28 akt, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 26 lipca 2023 roku– k. 64 akt)

Po dniu 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca był zatrudniony w Hucie (...) w W. od 26 stycznia 2023 roku do 27 lutego 2023 roku, w wymiarze pełnego etatu, gdzie wykonywał prace w szczególnych warunkach na stanowisku zestawiacza surowców wymienione w załączniku nr 1, poz. 8 do ustawy o emeryturach pomostowych.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 27.07.2023 r. k. 5 akt o emeryturę pomostową)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwolanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
6. po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

W przedmiotowej sprawie bezspornym było, że skarżący wykonywał prace w warunkach szczególnych po 31 grudnia 2008 roku. ZUS zaliczył bowiem wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy okres zatrudnienia od 26 stycznia 2023 roku do 27 lutego 2023 roku w Hucie (...) w W., zaliczając go do prac przy wymienionych w załączniku nr 1, poz. 8 do ustawy o emeryturach pomostowych.

W sytuacji, gdy po dniu 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, to do zaliczenia okresu pracy przypadającego do 31 grudnia 2008 roku do szczególnego stażu pracy, wystarczającym jest by był to okres pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W będącej przedmiotem osądu sprawie poza sporem było, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS: od 1 lipca 1980 roku do 31 lipca 1981 roku w (...) w P., od 1 września 2007 roku do 31 grudnia 2008 roku w (...) S.A. Organ rentowy zaliczył mu bowiem w/w okresy do szczególnego stażu pracy zaskarżoną decyzją. ZUS w toku niniejszego postępowania uznał również, po przedłożeniu świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, że wnioskodawca pracę w warunkach szczególnych wykonywał także w okresie od 26 listopada 2004 roku do 31 maja 2006 roku w (...) w W. K. P. na stanowisku kierowcy-mechanika, wykonując prace kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony wymienione w wykazie A dział VIII pkt 2.

Odmówił natomiast zaliczenia do szczególnego stażu pracy okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w M. od 6 sierpnia 1981 roku do 15 marca 1998 roku, pomimo legitymowania się przez skarżącego świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych, z uwagi na to, że pracodawca w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych podał błędną podstawę prawną tj. zarządzenie Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7 lipca 1987 roku, zamiast rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku.

Wobec zakwestionowania przez ZUS prawidłowości wystawionego świadectwa pracy w warunkach szczególnych, na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że w spornym okresie od 6 sierpnia 1981 roku do 15 marca 1998 roku wykonywał prace w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie sprostował temu obowiązki.

O tym czy ubezpieczony wykonuje pracę w warunkach szczególnych decyduje charakter pracy, czyli faktycznie wykonywane obowiązki pracownicze.

Zgodnie bowiem z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach wymaga analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Sąd ustalił charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy na podstawie dokumentów oraz zeznań świadków: S. W., B. Ł. i W. K.. Szczególnie pomocne były zeznania S. W., który w spornym okresie pracował w tym samym zakładzie co skarżący, z tym że jako kierowca. Miał on bowiem, stały kontakt z wnioskodawcą, gdyż do warsztatu samochodowego, w którym pracował skarżący przyprawdzał samochód, którym dysponował celem naprawy czy konserwacji. Dysponował zatem szczegółową i bezpośrednią wiedzą co do codziennych stałych obowiązków skarżącego. Co znamienne zeznania S. W. korespondują z zeznaniami B. Ł. i samego wnioskodawcy. Z zeznań w/w świadków i wnioskodawcy wynika, że do stałych obowiązków ubezpieczonego na stanowisku mechanika należała kompleksowa naprawa samochodów ciężarowych, ciągników, wózków widłowych, koparek. W warsztacie nie było podziału obowiązków co do prac naprawczych wykonywanych przez poszczególnych mechaników. Wnioskodawca każdego dnia wykonywał zatem prace naprawcze zarówno w kanałach remontowych jak i poza kanałami w porównywalnym zakresie. Dodatkowo w warsztacie dorabiał lub naprawiał części samochodowe, które się popszyły.

(...) na temat codziennych stałych obowiązków wnioskodawcy nie miała natomiast – jak sama przyznała- W. K., gdyż na co dzień pracowała w biurze i z wnioskodawcą miała jedynie sporadyczny i chwilowy kontakt, gdy wychodziła z biura żeby zanieść jakieś dokumenty. Okoliczność zatem, że W. K. widziała wnioskodawcę przy pracy w kanałach remontowych, nie oznacza, że takie prace wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W. K. takiej wiedzy nie miała i mieć nie mogła, z racji wykonywania swoich stałych obowiązków w biurze.

Powyższe ustalenia nie pozwalają uznać, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych, która to praca jest zaliczana do prac wykonywanych w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A dział XIV poz. 16 będącego załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Oprócz bowiem prac, które w sposób szkodliwy oddziaływały na jego zdrowie, w ramach dobowego czasu pracy, wykonywał także inne czynności, które takiego negatywnego wpływu nie miały.

Tymczasem z zestawienia § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000r. II UKN 39/00, (OSNAP 2002/11/272) warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym

stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Skoro w ramach warsztatu samochodowego pracownicy (mechanicy) wykonywali prace zarówno w kanałach remontowych, jak i poza nimi, przy czym, nie było w tym zakresie żadnego (formalnego lub nawet nieformalnego) podziału i każdy z mechaników wykonywał pracę taką, jaką aktualnie - stosownie do potrzeb pracodawcy - należało wykonać, to świadczona w ten sposób praca nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów emerytalno-rentowych (tak por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2013 r., III AUa 1505/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 maja 2013 r., III AUa 1722/12).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że „praca w kanałach” jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze w zakładach remontowych taboru samochodowego i tramwajowego przedsiębiorstw komunikacyjnych i w dużych jednostkach naprawczych taboru transportowo-spedycyjnego, w halach naprawczych itp., gdzie występuje podział specjalistyczny prac między brygady remontowo-naprawcze (tak: postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2014 r., III UK 129/13).

Skoro zatem wnioskodawca w spornym okresie wykonywał w ramach dnia roboczego oprócz prac w warunkach szkodliwych (praca w kanałach remontowych), także prace nie zaliczane do prac w warunkach szczególnych prace poza kanałami remontowymi (naprawy elektryczne, naprawy kół, naprawy wózków widłowych, naprawiał części samochodowe w warsztacie), to nie można uznać że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Jest to zaś warunek niezbędny do zaliczenia danego okresu pracy do pracy w warunkach szczególnych. W judykaturze ugruntowane jest stanowisko, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów - wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu - pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganej do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym - innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2012r., I UK 287/12).

Powyzsze wyklucza zaliczenie spornego okresu do szczególnego stażu pracy. Tym samym wnioskodawca nie spełnił podstawowego warunku, od którego zależy przyznanie prawa do emerytury, a mianowicie nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.